

[Paġna Ewlenija](#) > ... > [Teħid Ta' Azzjoni Legali](#) > [Fejn U Kif](#) > [Kif Tressaq Kawża Quddiem Il-qorti](#) > [Estonia](#)

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti

 Estonja

Il-kontenut ipprovdut minn

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

It-tilwim jista' jiġi solvut permezz ta' mezzi ġudizzjarji jew ekstraġudizzjarji.

Mod ekstraġudizzjarju ta' soluzzjoni ta' tilwim huwa l-konċiljazzjoni. Il-Konċiljazzjoni hija mod ekstraġudizzjarju ta' soluzzjoni ta' tilwim volontarju li ssir minn konċiljatur indipendenti u imparzjali. Konċiljatur jiffaċilita l-komunikazzjoni bejn il-partijiet u jsib soluzzjoni għat-tilwim. In-negozjati tal-konċiljazzjoni huma kunfidenzjali u konċiljatur ma jistax imexxi l-konċiljazzjoni b'mod li jagħti impressjoni li l-konċiljatur għandu s-setgħa li jagħmel deċiżjonijiet vinkolanti. Konċiljatur jista' jkun nutar pubbliku, avukat jew kwalunkwe persuna fiżika oħra maħtura mill-partijiet għat-tilwima u awtorizzata biex topera permezz ta' persuna ġuridika (bħal konċiljaturi ma' korp ta' konċiljazzjoni tal-assigurazzjoni permezz tal-Assoċjazzjoni tal-Assigurazzjoni Estonjana (*Eesti Kindlustusseltside Liit*) u l-Uffiċċju tal-Assigurazzjoni tal-Vetturi bil-Mutur Estonjan (*Eesti Liikluskindlustuse Fond*)). Korp ta' konċiljazzjoni huwa entità affiljata ma' stat jew aġenzija governattiva lokali, bħall-kumitat għad-drittijiet tal-awtur (*autoriõiguse komisjon*). Ftehim ta' soluzzjoni mill-ħuq b'riżultat ta' proċedimenti ta' konċiljazzjoni jikkostitwixxi titolu eżekuttiv skont it-termini u l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-liġi, sakemm il-ftehim ikun iddikjarat eżekutorju bil-qorti, u jista' jiġi pprezentat minn uffiċjal ġudizzjarju għal eżekuzzjoni forzata. Jekk konċiljatur ikun nutar pubbliku jew avukat, jista' jiġi awtentiċizzat ftehim ta' soluzzjoni li jikkonċerna talba ta' proprjetà jew ftehim ta' soluzzjoni li jikkonċerna talba mhux ta' proprjetà minn nutar pubbliku fuq it-talba tal-partijiet ta' konċiljazzjoni u suġġett għal eżekuzzjoni forzata immedjata, sakemm inkun jista' jsir ftehim ta' kompromess fir-rigward tat-talba mhux ta' proprjetà. F'każ bħal dan, il-ftehim ta' soluzzjoni ma għandux għalfejn jiġi ddikjarat eżekutorju mill-qorti. Ftehim ta' soluzzjoni vvalidat minn korp ta' konċiljazzjoni huwa vinkolanti fuq il-partijiet u ma għandux għalfejn jiġi ddikjarat eżekutorju mill-qorti. L-arbitraġġ huwa metodu ieħor ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim. Billi l-membri tal-bord ta' arbitraġġ jinħatru mill-partijiet infushom, jistgħu jibqgħu ċerti mill-għarfien, l-esperjenza u l-imparzjalità tal-arbitri. Il-partijiet għandhom ukoll id-dritt jagħzlu liema lingwa se tintuża, liema liġi se tapplika u r-regoli proċedurali. Bord ta' arbitraġġ jista' jinħatar għal kawża individwali (*ad hoc*) jew jaħdem fuq bażi permanenti. Bord ta' arbitraġġ permanenti fl-Estonja huwa l-Bord ta' Arbitraġġ tal-Kamra tan-Nutara (*Notarite Koja vahekohus*). Fl-Estonja, it-tilwim li jkun ġej min-negozju transfruntier spiss jissolva fil-Qorti tal-Arbitraġġ tal-Kamra Estonjana tal-Kummerċ u l-Industrija (*Eesti Kaubandus-Tööstuskoja (EKTK) arbitraažikohus*). Sentenza li tingħata mill-bord ta' arbitraġġ Estonjan li jopera fuq bażi permanenti tikkostitwixxi titolu eżekuttiv mingħajr ma jkollha tiġi dikjarata eżekutorja mill-qorti. Is-sentenzi mogħtija minn bordijiet oħra tal-arbitraġġ, inklużi bordijiet ta' arbitraġġ *ad hoc*, u minn dawk ta' stati oħra, biex jiġu soġġetti għal eżekuzzjoni forzata, l-ewwel iridu jiġu ddikjarati eżekutorji mill-qorti. Barra mill-arbitraġġ u l-konċiljazzjoni, hemm ukoll kumitati għal soluzzjoni ekstraġudizzjarja ta' ċertu tip ta' tilwim.

Pereżempju, it-tilwim industrijali jista' l-ewwel jiġi riferut lil [kumitat dwar it-tilwim industrijali](#) (*töövaidluskomisjon*). Kumitat dwar it-tilwim industrijali huwa korp indipendenti li jsolvi tilwim industrijali individwali li jistgħu jirrikorru għalih kemm l-impjegati kif ukoll l-impjegaturi. Is-soluzzjoni ta' tilwim industrijali minn kumitat dwar it-tilwim industrijali hija regolata mill-[Att dwar is-Soluzzjoni tat-Tilwim Industrijali](#) (*individuaalse töövaidluse lahendamise seadus*). Ma jintalbu ebda tariffi tal-istat għal soluzzjoni tat-tilwim bl-użu ta' kumitat dwar it-tilwim industrijali. Kumitat dwar it-tilwim industrijali jista' jintuża biex jiġu solvut tilwim minħabba relazzjonijiet industrijali. Fil-każ ta' talba pekunjarja, l-ammont tat-talba jrid ikun iġġustifikat, u ma

hemm l-ebda limitu fuq kemm-il darba wieħed jista' jirrikorri għand kumitat dwar it-tilwim industrijali. Ir-rikors pprezentat quddiem il-kumitat dwar it-tilwim industrijali għandu jindika ċ-ċirkostanzi rilevanti għat-tilwima. Pereżempju, meta ssir oġġezzjoni għal sensja iridu jingħataw ir-raġunijiet u l-ħin għall-kanċellament. Ir-rikors għandu jiddeskrivi n-natura tat-tilwim bejn il-partijiet, jiġifieri dak li, fl-opinjoni tar-rikorrent, l-impjegat jew l-impjegatur għamel jew naqas li jagħmel kontra l-liġi. L-evidenza għandha tiġi inkluża mar-rikors u tkun tappoġġa t-talbiet li jsiru fih (eż. kuntratt ta' xogħol, ftehimiet reċiproċi jew korrispondenza bejn l-impjegat u l-impjegatur, eċċ.) jew b'referenza għal kwalunkwe evidenza jew xhieda oħra. Jekk ir-rikorrent iqis li jkollu jiġi mistieden xhud għal-laqqgħa, l-isem u l-indirizz tax-xhud għandhom jiġu indikati fir-rikors. Deċiżjoni minn kumitat dwar it-tilwim industrijali li tkun saret effettiva, tikkostitwixxi titolu eżekuttiv u tista' tiġi pprezentata lill-uffiċjal ġudizzjarju għall-eżekuzzjoni forzata. F'ċerti ċirkostanzi, kumitat dwar it-tilwim industrijali jista' jiddikjara d-deċiżjoni tiegħu eżekutorja immedjatament. Jekk parti għat-tilwima ma taqbilx mad-deċiżjoni tal-kumitat dwar it-tilwim industrijali, il-parti tista' tiftaħ kawża ma' qorti tal-kontea (*maakohus*) biex l-istess tilwima industrijali terġa' tinstema' u tagħmel dan fi żmien xahar mill-jum ta' wara l-wasla tat-traskrizzjoni tad-deċiżjoni. F'dan il-każ, id-deċiżjoni permezz ta' kumitat dwar it-tilwim industrijali ma ssirx effettiva.

Talbiet li ġejjin minn kuntratt bejn konsumatur u negozjant jistgħu jiġu deċiżi mill-**Kumitat għat-Tilwim tal-Konsumatur** (*tarbijakaebuste komisjon*). Is-soluzzjoni ta' tilwim tal-konsumaturi hija regolata mill-**Att dwar il-Protezzjoni tal-Konsumatur** (*tarbijakaitseadus*). Il-Kumitat għat-Tilwim tal-Konsumatur huwa kompetenti biex isolvi kemm tilwim domestiku kif ukoll dak transfruntier li joriġina minn kuntratti bejn konsumaturi u negozjanti u li jiġi inizjalat minn konsumatur jekk waħda mill-partijiet fit-tilwima tkun negozjant li l-post ta' stabbiliment tiegħu ikun ir-Repubblika tal-Estonja. Il-Kumitat huwa kompetenti wkoll biex jiddeċiedi kull ilment marbut ma' telf ikkawżat minn prodott difettuż, sakemm it-telf ikun jista' jiġi determinat. Jekk gie stabbilit li gie kkawżat telf iżda l-ammont eżatt tat-telf ma jkunx jista' jiġi kkwantifikat, pereżempju f'każ ta' telf mhux fi flus jew telf li għad irid iseħħ, l-ammont ta' kumpens jiġi stabbilit bil-qorti. Il-Kumitat ma jsoolvix it-tilwim relatat mal-forniment ta' servizzi mhux ekonomiċi ta' interess ġenerali, is-servizzi edukattivi offruti minn persuni ġuridiċi fid-dritt pubbliku jew is-servizzi tal-kura tas-saħħa pprovduti minn professjonisti tal-kura tas-saħħa lill-pazjenti sabiex jivvalutaw, iżommu jew jiksbu lura l-istat ta' saħħa tagħhom, inklużi l-preskrizzjoni, l-għoti u l-forniment ta' prodotti mediċinali u apparat mediku. Barra minn hekk, il-Kumitat ma jsoolvix tilwim rigward talbiet li jirriżultaw minn mewt, dannu fiżiku jew dannu għas-saħħa, jew tilwim li l-proċedura ta' soluzzjoni għalih hija preskritta minn Atti oħra. Tilwim bħal dan jiġi solvut minn istituzzjonijiet jew qrati kompetenti (eż. qrati, tilwim li jirriżulta minn kuntratti ta' kiri ta' abitazzjonijiet jistgħu jiġu solvuti wkoll minn kumitati ta' kiri). Rikors ipprezentat minn konsumatur jinstema' u l-eżitu tas-soluzzjoni tat-tilwim isir disponibbli għall-partijiet fi żmien 90 jum mill-aċċettazzjoni tar-rikors tal-konsumatur għal s'fharriġ ġudizzjarju. Fil-każ ta' tilwim kumpless, it-terminu msemmi jista' jiġi estiż. Għandu jkun hemm konformità ma' deċiżjoni tal-Kumitat għat-Tilwim tal-Konsumatur fi żmien 30 jum mill-jum ta' wara l-pubblikazzjoni tiegħu fuq is-sit web tal-Bord tal-Protezzjoni tal-Konsumatur (*Tarbijakaitseamet*) sakemm ma jkunx previst mod ieħor mid-deċiżjoni. Lista ta' negozjanti li naqsu milli jikkonformaw mad-deċiżjonijiet tal-Kumitat hija ppubblikata fis-sit web tal-Bord tal-Protezzjoni tal-Konsumatur; madankollu, id-deċiżjoni tal-Kumitat ma tistax tkun soġġetta għal eżekuzzjoni forzata li jfisser li ma tistax tiġi sottomessa lil uffiċjal ġudizzjarju għal skop bħal dan. Negozjant imdaħħal fil-lista jithassar mil-lista meta n-negozjant jikkonforma mad-deċiżjoni tal-Kumitat wara li jkun iddaħħal fil-lista jew meta jkunu għaddew aktar minn 12-il xahar mid-dhul tan-negozjant fil-lista. Jekk il-partijiet fit-tilwima ma jaqblux mad-deċiżjoni meħuda mill-Kumitat u ma jikkonformawx magħha, huma jista' jkollhom rikors għal qorti tal-kontea biex issolvi l-istess tilwima. Negozjant jinnotifika lill-Bord tal-Protezzjoni tal-Konsumatur bil-miktub dwar il-fatt li d-deċiżjoni ġiet imħarsa jew li l-kawża tkun ġiet riferuta lil qorti tal-kontea li tinkludi kopja tar-rikors ipprezentat lill-qorti tal-kontea. Il-Bord tal-Protezzjoni tal-Konsumatur innifsu jista', bil-kunsens u bħala r-rappreżentant tal-konsumatur, jirreferi t-tilwima solvuta mill-Kumitat lil qorti tal-kontea għal smiġħ jekk in-negozjant ikun naqas milli jikkonforma mad-deċiżjoni u t-tilwima tkun rilevanti għall-applikazzjoni ta' Att jew ta' leġiżlazzjoni oħra jew għall-interessi kollettivi tal-konsumaturi.

Tilwim li jirriżulta minn kuntratti ta' kiri ta' abitazzjoni jista' jiġi solvut minn kumitat tal-kiri. Is-soluzzjoni ta' tilwim dwar kiri hija regolata mill-**Att dwar is-Soluzzjoni tat-Tilwim dwar il-kiri** (*üürivaidluse lahendamise seadus*). Il-kumitati ta' kiri ma jsoolvux it-tilwim li jinvolvi talbiet finanzjarji li jaqsbu t-EUR 3 200. Kumitat tal-kiri jista' jiġi stabbilit minn gvern lokali u jsoarvi tilwim ta' lokazzjoni li jinqala' fit-territorju tiegħu FI-Estonja, gie stabbilit kumitat tal-kiri f'Tallinn biss. Rikors lil kumitat tal-kiri għandu jindika t-talba tar-rikorrent u l-fatti li huwa bbażat fuqhom u r-rikors għandu jinkludi l-kuntratt tal-kera u l-evidenza li tipprova l-allegazzjonijiet iddikjarati fir-rikors kif ukoll evidenza dokumentata rilevanti oħra. Deċiżjoni minn kumitat tal-kiri li tkun saret effettiva tikkostitwixxi titolu eżekuttiv u tista' tiġi pprezentata lil uffiċjal ġudizzjarju għall-eżekuzzjoni forzata. F'każ li parti fit-tilwima ma taqbilx mad-deċiżjoni li tkun ittiegħdet mill-kumitat tal-kiri, il-parti tista' tirreferi l-istess tilwima dwar kiri lil qorti

tal-kontea fi żmien 20 jum mill-jum ta' wara l-wasla tad-deċiżjoni tal-kumitat. F'dan il-każ, id-deċiżjoni mill-kumitat tal-kiri ma ssirx effettiva. Is-soluzzjoni ta' tilwim mill-kumitati msemmija hawn fuq ma tikkostitwix proċedimenti preliminari obbligatorji, jiġifieri jekk il-partijiet ma jkunux jixtiequ jew ma jkunux jistgħu jsolvu t-talwima permezz ta' mezzi ekstraġudizzjarji, huma jistgħu jirreferu t-talba tagħhom lil qorti. L-istess talbiet ma jistgħux jinstemgħu fl-istess ħin kemm minn qorti kif ukoll minn kumitat ekstraġudizzjarju kompetenti.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Relazzjonijiet tad-dritt privat huma rregolati mill-prinċipju ta' awtonomija privata, li jfisser li kreditur huwa liberu li jiddeċiedi meta jinforza t-talba tiegħu kontra debitur. Madankollu, fl-interessi taċ-ċarezza legali u l-istabbiltà tal-liġi, debitur jista' jirreferi għal perjodu ta' preskrizzjoni jekk il-kreditur ikun naqas milli jipprezenta t-talba tiegħu f'ċertu perjodu ta' żmien. Qorti jew kwalunkwe entità għar-riżoluzzjoni ta' tilwim oħra jinfurza biss perjodu ta' preskrizzjoni jekk il-persuna obligata titlobha tagħmel hekk. Għaldaqstant, it-talba tal-kreditur ma tiskadix mal-iskadenza tal-perjodu ta' preskrizzjoni. Madankollu, jekk it-talba tkun preskritta u l-persuna obligata tirreferi għall-perjodu ta' preskrizzjoni, il-qorti la tisma' t-talba u lanqas ma tagħti ġudizzju materjali fir-rigward tagħha.

- Il-preskrizzjoni għal talbiet dwar tranżazzjoni hija ta' tliet snin.
- Il-perjodu ta' preskrizzjoni għal talbiet li jirriżultaw minn tranżazzjonijiet isir għaxar snin jekk il-persuna obligata tonqos deliberatament milli tissodisfa l-obbligi tagħha.
- Il-preskrizzjoni għal talbiet relatati mat-trasferiment ta' proprjetà immobbli, l-iskrizzjoni ta' dritt reali fuq proprjetà immobbli, it-trasferiment jew terminazzjoni ta' dritt reali jew l-emenda tal-kontenut ta' dritt reali hija ta' għaxar snin.
- Il-perjodu ta' preskrizzjoni għal talba li tirriżulta mil-liġi huwa ta' għaxar snin mill-mument li t-talba tkun dovuta, sakemm ma jkunx previst mod ieħor mil-liġi.
- Il-perjodu ta' preskrizzjoni għal talba li tirriżulta minn dannu kkawżat illegalment huwa ta' tliet snin mill-mument li l-persuna intitolata saret taf jew missha saret taf bid-danni u tal-persuna obligata li tikkumpensa d-dannu.
- Il-perjodu ta' preskrizzjoni għal talba li tirriżulta minn arrikkiment indebitu huwa ta' tliet snin mill-mument li l-persuna intitolata saret taf jew missha saret taf bil-kisba tal-pretensjoni li tirriżulta minn arrikkiment ingust.
- Il-perjodu ta' preskrizzjoni għal talba għat-twettiq ta' obbligi rikorrenti, bl-eċċezzjoni ta' talbiet għat-twettiq ta' obbligi ta' manteniment tat-tfal, huwa ta' tliet snin għal kull obbligu separat irrispettivament mill-bażi legali għat-talba.
- Il-perjodu ta' preskrizzjoni għal talba għat-twettiq tal-obbligi ta' manteniment tat-tfal huwa ta' għaxar snin għal kull obbligu separat.
- Il-perjodu ta' preskrizzjoni għal talbiet ta' restituzzjoni li jirriżultaw minn dritt ta' sjieda u għal talbiet li jirriżultaw mil-liġi tal-familja jew mil-liġi tas-suċċessjoni huwa ta' 30 sena minn meta t-talba tkun dovuta sakemm ma jkunx previst mod ieħor mil-liġi.
- Talba ta' restituzzjoni li tirriżulta minn dritt ta' sjieda kontra detentur arbitrarju ma tiskadix.

Ċerti talbiet li jirriżultaw minn relazzjonijiet ta' impjeg għandhom terminu ta' preskrizzjoni għal rikors għal qorti. Pereżempju, il-perjodu biex titressaq talba quddiem kumitat dwar it-tilwim industrijali jew qorti għar-rikonoxximent ta' drittijiet li jirriżultaw minn relazzjonijiet ta' impjeg u l-protezzjoni ta' drittijiet miksura huwa ta' erba' xhur. Azzjoni fil-qorti jew applikazzjoni għal kumitat dwar it-tilwim industrijali dwar ir-revoka ta' kuntratt ta' impjeg tista' titressaq fi żmien 30 jum kalendarju minn meta tasal id-dikjarazzjoni ta' terminazzjoni; fi żmien 30 jum kalendarju mill-wasla ta' dikjarazzjoni ta' terminazzjoni, impjegat jista' jipprezenta rikors il-qorti jew ma' kumitat dwar it-tilwim industrijali biex jikkontesta t-terminazzjoni bħala li tmur kontra l-prinċipju ta' *bona fide*, sakemm l-impjegatur ma jkunx temm il-kuntratt minħabba ksur tal-kuntratt tal-impjegat mill-impjegat; it-terminu għall-prezentazzjoni ta' talba għall-pagi huwa ta' tliet snin.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Iċ-ċirkustanzi li fihom kawża tista' tinstema' minn qorti Estonjana huma determinati mid-dispożizzjonijiet dwar il-ġuriżdizzjoni internazzjonali. Kawża taqa' taft il-ġuriżdizzjoni ta' qorti Estonjana jekk qorti Estonjana tkun tista' tisma' l-kawża skont id-dispożizzjonijiet li jikkonċernaw il-kompetenza u l-ġuriżdizzjoni tagħha jew abbażi ta' ftehim dwar il-ġuriżdizzjoni, sakemm ma jkunx previst mod ieħor mil-liġi jew minn ftehim internazzjonali. Il-ġuriżdizzjoni internazzjonali mhijiex ġuriżdizzjoni esklużiva, sakemm ma jkunx preskritta mod ieħor mil-liġi jew

minn ftehim internazzjonali. Id-dispożizzjonijiet tal-**Kodiċi ta' Proċedura Ċivili** (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*) Estonjan dwar il-ġuriżdizzjoni internazzjonali japplikaw biss sa fejn dan mhuwiex regolat b'mod ieħor minn ftehim internazzjonali jew mir-regolamenti tal-Unjoni Ewropea li ġejjin:

1. Ir-Regolament (UE) Nru 1215/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-ġuriżdizzjoni u r-rikonossiment u l-eżekuzzjoni ta' sentenzi fi kwistjonijiet ċivili u kummerċjali;
2. Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 2201/2003 dwar il-ġuriżdizzjoni u r-rikonossiment u l-infurzar ta' sentenzi fi kwistjonijiet matrimonjali u kwistjonijiet ta' responsabbiltà tal-ġenituri, u li jirrevoka r-Regolament (KE) Nru 1347/2000;
3. Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 4/2009 dwar il-ġuriżdizzjoni, il-liġi applikabbli, ir-rikonossiment u l-eżekuzzjoni tad-deċiżjonijiet u l-kooperazzjoni f'materji relatati ma' obbligi ta' manteniment;
4. Ir-Regolament (UE) Nru 650/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-ġuriżdizzjoni, il-liġi applikabbli, ir-rikonossiment u l-infurzar ta' deċiżjonijiet u l-aċċettazzjoni u l-infurzar ta' strumenti awtentiċi fil-qasam tas-suċċessjonijiet u dwar il-ħolqien ta' Ċertifikat Ewropew tas-Suċċessjoni;
5. Ir-Regolament (UE) Nru 655/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi proċedura għal Ordni Ewropea tal-Preservazzjoni tal-Kontijiet sabiex jiġi ffaċilitat l-irkupru transkonfinali tad-dejn f'materji ċivili u kummerċjali.

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Il-ġuriżdizzjoni ġenerali tistabbilixxi l-qorti fejn azzjoni tista' tiġi ppreżentata kontra persuna u fejn atti proċedurali oħra jistgħu jitwettqu fir-rigward ta' persuna partikolari, sakemm ma jkunx previst mil-liġi li l-azzjoni trid tiġi ppreżentata quddiem qorti oħra jew li l-att irid jitwettaq minn qorti oħra.

Il-ġuriżdizzjoni fakultattiva tistabbilixxi l-qorti fejn jistgħu jiġu ppreżentati azzjonijiet kontra persuna u fejn jistgħu jitwettqu atti proċedurali oħra fir-rigward ta' persuna minbarra l-ġuriżdizzjoni ġenerali.

Il-ġuriżdizzjoni esklużiva tistabbilixxi l-unika qorti li tista' tiddeċiedi l-kawża ċivili. Il-ġuriżdizzjoni f'kawżi mhux kontenzjużi hija esklużiva sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor mil-liġi.

Taħt il-ġuriżdizzjoni ġenerali titressaq kawża kontra persuna fiżika quddiem il-qorti tal-post tar-residenza tagħha u tiġi ppreżentata kawża kontra persuna ġuridika quddiem il-qorti tas-sede tagħha. Jekk il-post ta' residenza ta' persuna fiżika ma jkunx magħruf, tista' titressaq kawża kontra l-persuna quddiem il-qorti tal-aħħar post tar-residenza magħruf tagħha.

Jekk, skont id-dispożizzjonijiet ġenerali, kawża ma tkunx taqa' taħt il-ġuriżdizzjoni ta' qorti Estonjana jew il-ġuriżdizzjoni ma tkunx tista' tiġi ddeterminata u ma jkunx jipprevedi mod ieħor ftehim jew liġi internazzjonali, il-kawża tinstema' mill-Qorti tal-Kontea ta' Harju (*Harju Maakohus*) jekk:

- il-kawża trid tinstema' fir-Repubblika tal-Estonja skont ftehim internazzjonali;
- ir-rikorrent ikun ċittadin tar-Repubblika tal-Estonja jew ikollu residenza fl-Estonja, u r-rikorrent ma jkollu l-ebda possibbiltà li jiddefendi d-drittijiet tiegħu fi stat barrani jew ir-rikorrent ma jistax ikun mistenni jagħmel hekk;
- il-kawża tikkonċerna l-Estonja sa punt sinifikanti minħabba raġuni oħra u r-rikorrent ma jkollu l-ebda possibbiltà li jiddefendi d-drittijiet tiegħu fi stat barrani jew ir-rikorrent ma jistax ikun mistenni jagħmel hekk.

Il-Qorti tal-Kontea ta' Harju tisma' kawża ukoll jekk il-kawża taqa' taħt il-ġuriżdizzjoni ta' qorti Estonjana iżda mhuwiex possibbli li jiġi ddeterminat liema qorti Estonjana jkollha l-ġuriżdizzjoni fil-kawża. Dan japplika wkoll jekk il-ġuriżdizzjoni Estonjana tkun ġiet miftiehma mingħajr ma jiġi speċifikat liema qorti jkollha l-ġuriżdizzjoni.

Taħt il-ġuriżdizzjoni esklużiva (obbligatorja), rikorsi b'dawn l-għanijiet li ġejjin jiġu ppreżentati quddiem il-qorti tal-post fejn tinsab il-proprjetà immobbli:

1. talba relatata mar-rikonossiment tal-eżistenza tad-dritt ta' sjieda, dritt reali limitat jew interess ta' garanzija reali ieħor li jikkonċerna proprjetà immobbli, jew rikonossiment ta' nuqqas ta' tali drittijiet jew

- impedimenti, jew talba relatata ma' drittijiet oħra fi proprjetà immobbli;
- 2. id-determinazzjoni ta' konfini jew diviżjoni ta' proprjetà immobbli;
- 3. il-protezzjoni tal-pussess tal-proprjetà immobbli;
- 4. talba ta' dritt ta' proprjetà li tirriżulta minn sjieda ta' appartement;
- 5. talba relatata ma' eżekuzzjoni forzata rigward proprjetà immobbli;
- 6. talba li tirriżulta minn kuntratt ta' kiri jew kuntratt ta' kiri kummerċjali li jikkonċerna proprjetà immobbli jew kuntratt ieħor għall-użu ta' proprjetà immobbli skont il-liġi tal-obbligi, jew mill-validità ta' tali kuntratti.

Kawża relatata ma' servitù, interess ta' garanzija jew jedd ta' prelazzjoni fir-rigward ta' proprjetà tiġi ppreżentata lill-qorti li l-proprjetà tinsab fil-ġurisdizzjoni tagħha.

Taħt il-ġurisdizzjoni esklużiva (obbligatorja), rikors għar-revoka ta' klawżola standard ingusta jew għat-terminazzjoni u l-irtirar tar-rakkomandazzjoni tal-klawżola mill-persuna li tirrakkomanda l-applikazzjoni tat-terminu jiġi ppreżentat lill-qorti tal-post tan-negozju tal-intimat jew, fin-nuqqas ta' dan, il-qorti tar-residenza jew is-sede tal-intimat. Jekk l-intimat ma għandux post tan-negozju, ta' residenza jew ta' sede fl-Estonja, l-azzjoni titressaq quddiem il-qorti li t-terminu standard ġie applikat fil-ġurisdizzjoni territorjali tagħha.

Azzjoni minn persuna ġuridika għal revoka ta' deċiżjoni minn korp jew li tiġi ddikjarata nulla u bla effett tiġi ppreżentata taħt il-ġurisdizzjoni esklużiva mal-qorti tas-sede tal-persuna ġuridika

Qorti Estonjana tista' tisma' kawża matrimonjali jekk:

1. mill-inqas wieħed mill-konjuġi jkun ċittadin tar-Repubblika tal-Estonja jew kien ċittadin meta ġie ċelebrat iż-żwieġ;
2. iż-żewġ konjuġi jkollhom residenza fl-Estonja;
3. wieħed mill-konjuġi jkollu residenza fl-Estonja, ħlief meta s-sentenza li għandha tingħata ma tkunx rikonnoxxuta b'mod ċar fil-pajjiż tan-nazzjonalità ta' wieħed mill-konjuġi.

Taħt il-ġurisdizzjoni esklużiva azzjoni matrimonjali biex tinstema' minn qorti Estonjana tiġi ppreżentata fil-qorti tar-residenza kongunta tal-konjuġi u fin-nuqqas tagħha, il-qorti tar-residenza tal-intimat. Jekk ir-residenza tal-intimat ma tkunx fl-Estonja, il-kawża tiġi ppreżentata fil-qorti tar-residenza ta' wild minuri kongunt tal-partijiet u, fin-nuqqas ta' wild minuri kongunt, il-qorti tar-residenza tar-rikorrent.

Jekk il-kustodja tkun ġiet stabbilita fuq il-proprjetà ta' persuna assenti minhabba l-persuna li tkun sejra titef, jew ikun ġie maħtur tutur għal persuna minhabba l-kapaċità legali attiva tagħha jew jekk il-piena tkun ġiet imposta fuq persuna bħala piena, tista' tiġi ppreżentata wkoll kawża ta' divorzju kontra din il-persuna quddiem il-qorti tar-residenza tar-rikorrent.

Qorti Estonjana tista' tisma' kawża ta' filjazzjoni jekk mill-inqas waħda mill-partijiet tkun ċittadin tar-Repubblika tal-Estonja jew mill-inqas waħda mill-partijiet ikollha residenza fl-Estonja. Azzjoni ta' filjazzjoni li għandha tinstema' minn qorti Estonjana tiġi ppreżentata taħt il-ġurisdizzjoni esklużiva tal-qorti tar-residenza tal-minuri. Jekk ir-residenza tal-minuri ma tkunx fl-Estonja, il-kawża tiġi ppreżentata fil-qorti tar-residenza tal-intimat. Jekk ir-residenza tal-intimat ma tkunx fl-Estonja, il-kawża tiġi ppreżentata fil-qorti tar-residenza tar-rikorrent. L-istess japplika għall-kawzi ta' manteniment.

Taħt il-ġurisdizzjoni fakultattiva, kawża li tinvolvi talba ta' proprjetà tista' tiġi ppreżentata kontra persuna fizika anke quddiem il-qorti tal-post tagħha jekk il-persuna tibqa' f'tali post għal perjodu ta' żmien itwal minhabba relazzjoni ta' impjeg jew servizz, studji jew għal raġuni oħra bħal din. Kawża relatata mal-attivitajiet ekonomiċi jew professjonali tal-intimat tista' tinfetaħ ukoll quddiem il-qorti tal-post tan-negozju.

Persuna ġuridika bbażata fuq is-sħubija, inkluża kumpanija, jew membru, soċju jew azzjonist tagħha, taħt il-ġurisdizzjoni fakultattiva, tista' tippreżenta kawża li tirriżulta minn tali sħubija jew holding kontra membru, soċju jew azzjonist tal-persuna ġuridika quddiem il-qorti tas-sede tal-persuna ġuridika wkoll.

Jekk persuna jkollha residenza jew sede fi stat barrani, azzjoni li tinvolvi talba ta' proprjetà tista', taħt ġurisdizzjoni fakultattiva, tiġi ppreżentata wkoll kontra tali persuna quddiem il-qorti li l-assi relatati mat-talba jinsabu fil-ġurisdizzjoni tagħha jew mal-qorti li l-assi l-oħra tal-persuna jinsabu fil-ġurisdizzjoni tagħha. Jekk assi ddaħħal f'registru pubbliku, din l-azzjoni tista' tiġi ppreżentata fil-qorti tal-post tar-registru fejn huwa rreġistrat l-assi. Jekk l-assi huwa talba skont il-liġi tal-obbligi, l-azzjoni msemmija tista' tiġi ppreżentata fil-qorti tar-residenza jew tas-sede tad-debitur. Jekk it-talba tkun garantita minn oġġett, l-azzjoni tista' tinfetaħ ukoll quddiem il-qorti li

I-oġġett ikun jinsab fil-ġuriżdizzjoni tagħha.

Azzjoni għall-ġbir ta' talba garantita b'ipoteca jew b'rabta ma' interess ta' garanzija fi proprjetà jew azzjoni oħra bħal din li tinvolvi talba simili tista' tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li l-proprjetà immobbli tinsab fil-ġuriżdizzjoni tagħha, dment li d-debitur ikun is-sid tal-proprjetà immobbli rreġistrata li tkun garantita permezz tas-self ipotekarju jew soġġett għal interess ta' garanzija.

Kawża kontra sid ta' appartement li toriġina minn relazzjoni legali relatata mas-sjieda fl-appartement tista' tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li l-appartement ikkonċernat jinsab fil-ġuriżdizzjoni tagħha.

Kawża li tirriżulta minn kuntratt jew azzjoni għal dikjarazzjoni ta' nullità tal-kuntratt, taħt il-ġuriżdizzjoni fakultattiva, tista' tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li l-obbligu kuntrattwali kkonċernat ikun ser jitwettaq fil-ġuriżdizzjoni tagħha.

Konsumatur jista', taħt il-ġuriżdizzjoni fakultattiva, jipprezenta wkoll kawża li tirriżulta minn kuntratt jew relazzjoni speċifikata fl-Artikoli 35, 46 u 52, l-Artikolu 208(4), l-Artikoli 379 u 402, l-Artikolu 635(4) u l-Artikoli 709, 734 u 866 tal-Att dwar il-Liġi tal-Obbligazzjonijiet (*võlaõigusseadus*) jew kawża minħabba kwalunkwe kuntratt ieħor konkluz ma' impriża li jkollha sede jew post tan-negozju fl-Estonja quddiem il-qorti tar-residenza tal-konsumatur. Dan ma japplikax għal azzjonijiet li jirriżultaw minn kuntratti ta' trasport.

Detentur ta' polza, benefiċjarju jew persuna oħra intitolata li titlob il-prestazzjoni mill-assiguratur fuq il-baži ta' kuntratt ta' assigurazzjoni jista' taħt il-ġuriżdizzjoni fakultattiva jipprezenta azzjoni li tirriżulta mill-kuntratt ta' assigurazzjoni kontra l-assiguratur ukoll mal-qorti tar-residenza jew is-sede tal-persuna.

Fil-każ ta' assigurazzjoni ta' responsabbiltà, jew assigurazzjoni ta' bini, proprjetà immobbli jew mobbli flimkien ma' bini jew proprjetà immobbli, azzjoni kontra l-assiguratur, taħt ġuriżdizzjoni fakultattiva, tista' tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li l-att jew l-avveniment li kkawża l-ħsara jkun seħħ fil-ġuriżdizzjoni tagħha jew il-qorti ta' fejn tkun saret il-ħsara.

Impjegat, taħt ġuriżdizzjoni fakultattiva, jista' jipprezenta rikors li jirriżulta mill-kuntratt ta' impjeg tiegħu wkoll quddiem il-qorti tar-residenza jew il-post tax-xogħol tiegħu.

Talba għal kumpens għal dannu kkawżat illegalment, taħt ġuriżdizzjoni fakultattiva, tista' tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li l-att jew l-avveniment li kkawża l-ħsara jkun seħħ fil-ġuriżdizzjoni tagħha jew il-qorti ta' fejn tkun saret il-ħsara.

Azzjoni li l-għan tagħha huwa l-istabbiliment tad-dritt tas-suċċessjoni, talba ta' suċċessur kontra l-possessur tal-patrimonju, talba li tirriżulta minn kuntratt ta' legat jew ta' suċċessjoni jew talba għal porzjon obligatorju jew għal diviżjoni ta' proprjetà, taħt ġuriżdizzjoni fakultattiva, tista' tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li d-deċedut kien residenti fil-ġuriżdizzjoni tagħha fil-mument tal-mewt tiegħu. Jekk id-deċedut kien ċittadin tar-Repubblika tal-Estonja iżda fil-mument tal-mewt ma kellu l-ebda residenza fl-Estonja, l-azzjoni msemmija tista' tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li d-deċedut kien residenti l-aħħar fl-Estonja fil-ġuriżdizzjoni tagħha. Jekk id-deċedut ma kellux residenza l-Estonja, il-kawża tista' titressaq quddiem il-Qorti tal-Kontea ta' Harju.

Tista' titressaq kawża kontra diversi intimati quddiem il-qorti tar-residenza jew is-sede ta' wieħed mill-intimati skont l-għażla tar-rikorrent.

Jekk ikunu jistgħu jiġu pprezentati diversi azzjonijiet kontra intimat wieħed fuq il-baži tal-istess ċirkostanzi, jistgħu jiġu pprezentati r-rikorsi kollha quddiem il-qorti li rikors li jikkonċerna talba waħda jew uħud mit-talbiet li jirriżultaw mill-istess fatt ikun jista' jiġi pprezentat quddiemha.

Tista' tiġi pprezentata kontrotalba lill-qorti li l-azzjoni tkun ġiet ipprezentata quddiemha, dment li l-kontrotalba ma taqax taħt il-ġuriżdizzjoni esklużiva. Dan japplika wkoll meta, skont dispożizzjonijiet ġenerali, il-kontrotalba għandha titressaq quddiem qorti ta' stat barrani.

Rikors minn parti terza b'talba indipendenti jista' jiġi pprezentat quddiem il-qorti li qed tisma' l-kawża prinċipali.

Kawża li tikkonċerna proċedimenti ta' falliment jew patrimonju ta' falliment kontra fallut, fiduċjarju f'falliment jew membru tal-kumitat tal-falliment, inkluża azzjoni għall-esklużjoni ta' proprjetà minn patrimonju ta' falliment, tista' tinfetaħ ukoll quddiem il-qorti li ddikjarat il-falliment. Azzjoni biex tiġi aċċettata talba tista' tiġi pprezentata

wkoll quddiem il-qorti li ddikjarat il-falliment.

Fallut jista' jipprezenta wkoll kawża li tikkonċerna l-patrimonju ta' falliment, inkluża azzjoni għall-irkupru, quddiem il-qorti li ddikjarat il-falliment.

Jekk tipprezenta rikors ma' qorti differenti minn dik tal-ġurisdizzjoni ġenerali tal-intimat, dan għandek tiġġustifikah lill-qorti.

Jekk kawża tkun tista' fl-istess hin taqa' taħt il-ġurisdizzjoni ta' diversi qrati Estonjani, ir-rikorrent għandu jkollu d-dritt li jagħzel il-qorti biex jipprezenta r-rikors. F'dak il-każ, il-kawża tinstema' mill-qorti li kienet l-ewwel li rċeviet ir-rikors.

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Fl-Estonja, il-ġurisdizzjoni ma tiġix determinata min-natura tal-kawża jew mill-valur ikkonċernat.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi b'zonn intermedjarju, b'hal pereżempju avukat?

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor mil-liġi, il-partijiet (ir-rikorrent, l-intimat, il-parti terza) jistgħu jipparteċipaw fil-proċedimenti personalment jew permezz ta' rappreżentant b'kapaċità legali attiva fi proċedimenti ċivili l-parteċipazzjoni personali f'kawża ma ċċaħħadx lil parti mill-proċedimenti mid-dritt li jkollha rappreżentant jew konsulent fil-kawża.

Il-kapaċità legali attiva fi proċedimenti ċivili tfisser il-kapaċità ta' persuna li teżercita drittijiet proċedurali ċivili u twettaq obbligi proċedurali ċivili fil-qorti permezz tal-azzjonijiet tagħha. Persuna ta' mill-inqas 18-il sena tgawdi minn kapaċità legali attiva sħiħa. Persuni b'kapaċità ġuridika attiva limitata lanqas ma għandhom kapaċità ġuridika attiva fi proċedimenti ċivili, sakemm ir-restrizzjoni ta' kapaċità ġuridika attiva ta' adult ma tkunx relatata mal-eżerċizzju ta' drittijiet proċedurali ċivili u t-tweġiq ta' obbligi proċedurali ċivili. Minorenni ta' mill-anqas 15-il sena għandu d-dritt li jipparteċipa fil-proċedimenti flimkien mar-rappreżentant legali tiegħu.

Rappreżentant kuntrattwali fil-qorti jista' jkun avukat jew kwalunkwe persuna oħra li tkun kisbet mill-inqas Grad ta' Masters rikonoxxut mill-istat fil-qasam tal-liġi, kwalifika korrispondenti skont it-tifsira tas-Subartikolu 28 (22) tal-Att dwar l-Edukazzjoni tar-Repubblika tal-Estonja (*Eesti Vabariigi haridusseadus*) jew kwalifika barranija korrispondenti.

Persuna ġuridika tkun rappreżentata fil-qorti minn membru tal-bord maniġerjali tagħha jew minn korp li jissostitwixxi l-bord maniġerjali (rappreżentant legali) sakemm il-liġi jew l-istatut ta' assoċjazzjoni tagħha ma jipprovdux għal dritt kongunt ta' rappreżentanza. Il-membri tal-bord maniġerjali jista' jiddelega t-trattament tal-kawża fil-qorti lil rappreżentant kuntrattwali. L-eżistenza ta' tali rappreżentant ma tippreġudikax il-parteċipazzjoni tar-rappreżentant legali, jiġifieri membru tal-bord maniġerjali tal-persuna ġuridika fil-proċedimenti.

Rappreżentant għal persuna jinħatar bil-qorti meta l-liġi tkun teħtieġ hekk.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Rikors għandu jindika l-isem tal-qorti li d-dikjarazzjoni huwa maħsub li tiġi ppreżentata quddiemha. Rikors jista' jiġi ppreżentat ukoll b'mod elettroniku permezz tal-portal disponibbli fuq <https://www.e-toimik.ee/> billi wieħed jilloggja fis-sistema bil-karta tal-identità. Rikors jista' jiġi ppreżentat ukoll b'mod elettroniku bil-faks jew billi jintbagħat fl-indirizz elettroniku magħżul għal dan l-iskop.. Meta tiegħu rikors il-qorti personalment, dan għandu jingħata fl-uffiċċju tal-kamra tal-qorti rilevanti.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieg li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-proċedimenti quddiem il-qorti u n-negozju klerikali fil-qorti jsiru bil-lingwa Estonjana. Ir-rikors għandu jiġi pprezentat bil-lingwa Estonjana u bil-miktub. Ir-rikors irid jiġi pprezentat quddiem qorti f'format iffirmit; jista' jiġi pprezentat ukoll f'format diġitalment iffirmit permezz tal-portal disponibbli fuq <https://www.e-toimik.ee/> billi tilloggja permezz tal-karta tal-identità, jew jista' jintbagħat bil-posta elettronika f'format iffirmit b'mod diġitali. Rikors jista' jintbagħat biss permezz ta' faks jew posta elettronika f'format li ma jiġix iffirmit b'mod diġitali jekk rikors iffirmit jiġi pprezentat lill-qorti kemm jista' jkun malajr.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Ma hemm l-ebda formola standard għar-rikorsi. Ir-rikorsi għandhom jindikaw dan li ġej:

- l-ismijiet, l-indirizzi u d-dettalji ta' kuntatt tal-partecipanti fi proċedimenti u ta' kwalunkwe rappreżentant;
- l-isem tal-qorti;
- it-talba espressa tar-rikorrent (is-suġġett tal-kawża);
- iċ-ċirkostanzi fattwali li jikkostitwixxu l-bażi għall-kawża;
- evidenza li turi ċ-ċirkostanzi li jikkostitwixxu l-bażi għall-kawża, u referenza speċifika għall-fatti li r-rikorrent irid jipprova ma' kull biċċa evidenza;
- jekk ir-rikorrent jaqbilx li l-kawża tiġi mistħarrġa fi proċedimenti bil-miktub jew jekk irid li l-kawża tinstema' f'sessjoni tal-qorti;
- il-valur tal-azzjoni sakemm l-azzjoni ma tkunx tfitteż li tikseb il-ħlas ta' somma speċifika ta' flus;
- lista ta' annessi mar-rikors;
- il-firma jew, għal dokument trażmess b'mod elettroniku, firma diġitali tal-partecipant fi proċedimenti jew ta' rappreżentant tiegħu.

Jekk ir-rikorrent jixtieq li l-kawża tinstema' fi proċedimenti dokumentarji, ir-rikorrent għandu jindika din ix-xewqa fir-rikors.

Jekk ir-rikorrent ikun irrappreżentat fil-proċedimenti minn rappreżentant, l-azzjoni trid tistabbilixxi wkoll id-dettalji tar-rappreżentant. Jekk ir-rikorrent irid li jkun assistit fi proċedimenti minn interpretu jew traduttur, ir-rikorrent irid jindika ukoll fir-rikors u jniżżel, jekk possibbli, id-dettalji tal-interpretu jew tat-traduttur.

Jekk tipprezenta rikors ma' qorti differenti minn dik tal-ġurisdizzjoni ġenerali tal-intimat, dan għandek tiġġustifikah lill-qorti.

Minbarra l-informazzjoni speċifikata hawn fuq, ir-rikorsi f'kawża ta' divorzju jridu jindikaw ukoll l-ismijiet u d-dati tat-twelid tat-tfal minorenni konġunti tal-konjuġi, tal-persuna li żżomm u trabbi t-tfal u tal-persuna li t-tfal jgħixu magħha, kif ukoll proposta dwar id-drittijiet tal-ġenituri u t-trobbija tat-tfal wara d-divorzju.

Jekk rikorrent jew intimat ikun persuna ġuridika mdaħħla f'registru pubbliku, tkun annessa mar-rikors traskrizzjoni tal-kard tar-registru, silta mir-registru jew ċertifikat ta' registrazzjoni, sakemm il-qorti ma tkunx tista' tivverifika tali *data* mir-registru b'mod indipendenti. Fil-każ ta' persuni ġuridici oħra, għandhom jiġu pprovduti provi oħra dwar l-eżistenza u l-kapaċità ġuridika tagħhom.

10 Huwa meħtieg li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieg li nħallas avukat mal-prezentata tar-rikors?

Tiġi imposta tariffa tal-istat għar-reviżjoni ta' petizzjoni, appell jew rikors. Ir-rati tat-tariffi tal-istat jew jiddependu fuq il-valur tal-kawża ċivili (fl-[Anness 1](#) tal-[Att dwar it-Tariffi tal-Istat](#) (*riigilõivuseadus*)) jew huma stabbiliti bħala somom speċifiċi soġġetti għat-tip ta' talba. Ma tiġix imposta tariffa tal-istat biex issir seduta ta' smiġħ ta'

applikazzjoni għal għajjnuna legali, meta tiġi ppreżentata talba għal rimunerazzjoni ta' pagi jew għal manteniment u f'kawżi oħra previsti mill-Att dwar it-Tariffi tal-Istat.

Tithallas tariffa tal-istat qabel ma tintalab l-eżekuzzjoni ta' att. Qabel ma tithallas it-tariffa tal-istat, ir-rikors ma jiġix ikkomunikat lill-intimat u ma jsirux proċeduri oħra li jirriżultaw minn att li tkun qed tiġi imposta tariffa tal-istat għalih. Jekk it-tariffa tal-istat ma tithallasx kollha, il-qorti tagħti lir-rikorrent data sa meta jkollu jhallas l-ammont sħiħ. Jekk it-tariffa tal-istat ma tithallasx sal-iskadenza, ir-rikors ma jintlaqax. Jekk l-ammont tat-tariffa tal-istat imħallsa għal talba milqugħa għall-istħarriġ ikun inqas minn dak preskritt mil-liġi, il-qorti tkun teħtieġ il-ħlas tat-tariffa tal-istat fl-ammont preskritt mil-liġi. Jekk ir-rikorrent jonqos milli jhallas it-tariffa tal-istat sad-data stipulata mill-qorti, il-qorti ma tismax il-kawża sal-limitu korrispondenti tat-talba.

Mal-ħlas ta' tariffa tal-istat, l-att li t-tariffa tal-istat tithallas għalih għandu jkun indikat fid-dokument ta' pagament. Jekk tithallas tariffa tal-istat għal persuna oħra, l-isem ta' dik il-persuna jiġi indikat ukoll. Jekk wara li jitressaq rikors, il-qorti titlob il-ħlas ta' tariffa tal-istat addizzjonali, in-numru ta' referenza stabbilit mill-qorti jrid jiġi indikat ukoll meta tithallas it-tariffa tal-istat permezz ta' istituzzjoni ta' kreditu.

L-ispejjeż neċessarji u raġonevoli ta' rappreżentant kuntrattwali jiġu generalment ordnati li jitħallsu mill-parti li s-sentenza tinqata' kontriha. Sabiex jingħata kumpens għall-ispejjeż ta' rappreżentant kuntrattwali, il-ħlas ta' dawn l-ispejjeż ma għandux għalfejn ikun evidenzjat; fattura maħruġa għall-provvista ta' servizzi legali hija biżżejjed biex wieħed jirċievi kumpens. Il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili ma jirregolax il-pagament li għandu jsir lill-rappreżentant kuntrattwali qabel id-diviżjoni u d-determinazzjoni tal-ispejjeż proċedurali mill-qorti; dan għandu jiġi miftiehem bejn il-fornitur tas-servizzi legali u l-persuna li għandha tkun rappreżentata fil-kuntratt għal servizzi legali.

11 Nista' nitlob għajjnuna legali?

L-għajjnuna legali tingħata lill-partecipant fi proċedimenti li jkun persuna fiżika u li, fil-ħin tal-preżentazzjoni tal-applikazzjoni għal għajjnuna legali, ikollu residenza fir-Repubblika tal-Estonja jew fi Stat Membru ieħor tal-UE jew ikun ċittadin tar-Repubblika tal-Estonja jew Stat Membru ieħor tal-UE. Ir-residenza tiġi ddeterminata abbażi tal-Artikolu 62 tar-Regolament (UE) Nru 1215/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill. Partecipanti oħra fi proċedimenti li jkunu persuni fiżiċi jingħataw għajjnuna legali biss jekk dan jirriżulta minn ftehim internazzjonali.

L-għajjnuna legali tingħata lill-persuna li titlobha jekk:

- il-persuna li tkun qed titlob l-għajjnuna legali ma tkunx tista' tħallas l-ispejjeż proċedurali minħabba s-sitwazzjoni finanzjarja tagħha jew tkun tista' tħallas dawk l-ispejjeż biss parzjalment jew bin-nifs; u
- hemm raġuni biżżejjed biex wieħed jemmen li l-proċeduri maħsuba se jkunu ta' suċċess.

Huwa prezunt li l-partecipazzjoni fil-proċedimenti tirnexxi jekk ir-rikors li l-għajjnuna legali qed tintalab għall-preżentazzjoni tiegħu tistabbilixxi r-raġunijiet b'mod legalment konvinċenti u sostnut mill-fatti. L-importanza tal-kawża lill-persuna li titlob l-għajjnuna legali titqies ukoll meta jiġi evalwat is-suċċess tal-partecipazzjoni tal-persuna fil-proċedimenti.

Persuna fiżika ma tingħataw għajjnuna legali jekk:

1. l-ispejjeż proċedurali ma jiġux prezunti li jaqbzu d-doppju tad-dħul medju fix-xahar tal-persuna li tkun qed titlob l-għajjnuna legali kkalkulat fuq il-bażi tad-dħul medju fix-xahar tal-aħħar erba' xhur qabel il-preżentazzjoni tar-rikors wara li jitnaqqsu t-taxxi u l-ħlasijiet obligatorji tal-assigurazzjoni, l-ammonti preskritti biex jiġi ssodisfat obbligu ta' manteniment li jirriżulta mil-liġi u l-ispejjeż raġonevoli għall-akkomodazzjoni u t-trasport;
2. il-persuna li titlob l-għajjnuna legali tkun tista' tkopri l-ispejjeż proċedurali mill-assi eżistenti li jistgħu jinbiegħu mingħajr diffikultajiet kbar u li tkun tista' ssir talba għall-ħlas fil-konfront tagħhom skont il-liġi;

Fir-rigward ta' persuni ġuridiċi, l-assoċjazzjonijiet jew il-fondazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ biss li ddaħħlu fil-lista ta' assoċjazzjonijiet jew fondazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ li jibbenefikaw minn inċentivi tat-taxxa fuq id-dħul jew assoċjazzjonijiet jew fondazzjonijiet mhux għal skop ta' qligħ li huma ugwali għalihom li għandhom sede fl-Estonja jew fi Stat Membru ieħor tal-UE għandhom id-dritt li japplikaw għal għajjnuna legali sabiex jilħqu l-oġettivi tagħhom, dment li r-rikorrenti jagħtu prova li qed japplikaw għal għajjnuna legali fil-qasam tal-protezzjoni ambjentali jew tal-konsumatur jew fi kwalunkwe qasam ta' interess pubbliku predominanti ieħor

sabiex tiġi evitata ħsara potenzjali għad-drittijiet protetti legalment ta' għadd kbir ta' persuni u dment li ma jistgħux ikunu mistennija jkopru l-ispejjeż mill-assi tagħhom jew li huma kapaċi jħallsu għal tali spejjeż biss parzjalment jew f'pagamenti parzjali. L-għajjnuna legali li persuni ġuridiċi Estonjani oħra jistgħu japplikaw għaliha hija rilaxx sħiħ jew parzjali mill-ħlas ta' tariffa tal-istat fuq l-appell. Persuni ġuridiċi barranin oħra jingħataw għajjnuna legali biss fuq il-bażi ta' ftehim internazzjonali.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftetħet b'mod uffiċjali? Nircievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Kawża titqies li tressqet meta tasal quddiem il-qorti. Dan japplika biss jekk il-kawża tiġi nnotifikata lill-intimat f'data iktar tard. Jekk il-qorti tirrifjuta li taċċetta r-rikors għall-istħarriġ, il-qorti ma tikkomunikax l-azzjoni lill-intimat. Jekk ir-rikors jikkonforma mar-rekwiżiti statutorji, il-qorti tiegħu deċiżjoni u tilqagħha għall-istħarriġ. Jekk ir-rikors ma jikkonformax mar-rekwiżiti, il-qorti tagħti data ta' skadenza lir-rikorrent biex jikkoreġih. Il-Qorti tiegħu deċiżjoni dwar l-aċċettazzjoni ta' rikors għal stħarriġ jew dwar iċ-ċaħda li dan isir jew dwar l-għoti ta' skadenza għall-korrezzjoni fi żmien raġonevoli. Il-Qorti tinforma lir-rikorrent bl-aċċettazzjoni tat-talba għal stħarriġ.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Il-Qorti tinnotifika lill-partecipant bil-progress tal-proċedimenti mid-deċiżjonijiet amministrattivi. Il-Qorti tistabbilixxi skadenza għall-intimat biex iwieġeb permezz ta' deċiżjoni amministrattiva, li tinforma wkoll lill-intimat li r-rikors għal stħarriġ ġudizzjarju ġie aċċettat.

L-aħħar aġġornament: 10/08/2023

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinżamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.